

Sygn. akt III AUa 1885/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Anna Michalik

Sędziowie: SA Marcejańska Górska (spr.)

SO del. Bożena Lasota

Protokolant: st.sekr.sądowy Marta Brzezińska

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2016 r. w Warszawie

sprawy K. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W.

o rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem

na skutek apelacji K. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 września 2014 r. sygn. akt XIII U 4093/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1885/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 sierpnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. odmówił K. D. prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy ponieważ komisja lekarska orzeczeniem z dnia 26 lipca 2013 r. stwierdziła, że wnioskodawca nie jest całkowicie niezdolny do pracy w związku z wypadkiem przy pracy zaistniałym w dniu 24 sierpnia 1993 r.

W odwołaniu od tej decyzji K. D. domagał się jej zmiany i ustalenia prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy podnosząc, że stan jego zdrowia od dnia wypadku ulega systematycznemu pogorszeniu, w efekcie wymaga stałej opieki i pomocy innej osoby.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 16 września 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie, zaś wniosek o przyznanie prawa do dodatku pielęgnacyjnego przekazał do rozpoznania organowi rentowemu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że decyzją z dnia 20 czerwca 1994 r. organ rentowy przyznał K. D. prawo do renty inwalidzkiej w wysokości przewidzianej dla III grupy inwalidów w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 24 sierpnia

1993 r. Przedmiotowe świadczenie zostało następnie przekwalifikowane na stałą rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

W dniu 23 maja 2013 r. ubezpieczony złożył wniosek o ustalenie mu prawa do renty. Oceniający stan zdrowia K. D. lekarz orzecznik nie uznał go za całkowicie niezdolnego do pracy. Analogicznie orzekła komisja lekarska rozpoznająca złożony sprzeciw.

W celu ustalenia faktycznego stanu zdrowia wnioskodawcy a mianowicie czy wnioskodawca jest niezdolny do pracy i w jakim stopniu oraz czy jest to niezdolność trwała czy okresowa, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych: neurochirurga, neurologa i chirurga-ortopedy. Biegły neurochirurg T. K. po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną i po zbadaniu wnioskodawcy stwierdził, że K. D. jest całkowicie, trwale niezdolny do pracy jednakże niezdolność ta pozostaje bez związku z wypadkiem przy pracy w 1993 r. Analogicznie stan zdrowia wnioskodawcy ocenił biegły lekarz neurolog W. Z., który rozpoznając przewlekły zespół bólowo-korzeniowy lędźwiowy z nadbudową czynnościową bez zaburzeń odruchowo- czuciowych stwierdził, że występujące dolegliwości są wypadkową skutków urazu przeciężeniowego z 1993 r. oraz złamania kompresyjnego trzonu L3 w 2001 r., jak i wady rozwojowej w postaci poziomo ustawionej kości krzyżowej, zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa oraz zaniku kostnego.

W konsekwencji biegły uznał, że odwołujący się jest całkowicie niezdolny do pracy z ogólnego stanu zdrowia i częściowo niezdolny do pracy w związku z wypadkiem. Z kolei biegły lekarz ortopeda S. M. po zbadaniu odwołującego się i po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną stwierdził, że stan ortopedyczny nie ma związku z wypadkiem przy pracy w 1993 r., gdyż schorzenie ortopedyczne w postaci niestabilności prawego stawu kolanowego, choroba cieśni nadgarstka i stan po złamaniu L3 bez przemieszczenia powstały w odległym czasie od wypadku. Biegły ten stwierdził, że wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy z ogólnego stanu zdrowia.

Sąd pierwszej instancji podniósł, że organ rentowy odnosząc się do opinii biegłych zakwestionował ocenę dotyczącą istnienia całkowitej niezdolności wnioskodawcy do pracy. Odwołujący się natomiast podnosił, że uraz kręgosłupa, do którego doszło w czasie wypadku przy pracy jest przyczyną kolejnych zdarzeń wpływających na pogorszenie jego stanu zdrowia.

Sąd nie podzielił zastrzeżeń zgłaszanych przez strony do opinii biegłych. W ocenie Sądu brak jest podstaw aby opiniom tym odmówić wiarygodności. Zostały one bowiem wydane zgodnie z posiadaną przez niech specjalistyczną wiedzą medyczną, w oparciu o przeprowadzone badanie odwołującego się. Opinie te, zdaniem Sądu, spełniają wszelkie kryteria aby uznać je za w pełni wartościowy środek dowodowy i mogą stanowić podstawę do czynienia ustaleń faktycznych.

Uwzględniając powyższe Sąd Okręgowy stwierdził, że przesłanki do nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy określone zostały w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. Nr 199, poz. 1673 ze zm.). Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy wskutek wypadku przy pracy. Z kolei w myśl art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353 ze zm.) niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Odnosząc się do okoliczności sprawy Sąd Okręgowy wskazał, że kwestią sporną był stopień niezdolności wnioskodawcy do pracy w związku z wypadkiem. W rezultacie dokonanie ustaleń w tym zakresie wymagało skorzystania ze specjalistycznej wiedzy medycznej i z tego względu stosownie do treści art. 278 k.p.c. należało dopuścić dowód z opinii biegłych. Według Sądu, przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że stwierdzona u odwołującego się całkowita niezdolność do pracy nie pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy. Okoliczność ta wynika jednoznacznie z wydanych w sprawie opinii biegłych. Powoduje to, zdaniem Sądu, że odwołanie należało uznać za nieuzasadnione.

Sąd pierwszej instancji zaznaczył przy tym, że przedmiotem sporu, wyznaczonym treścią zaskarżonej decyzji była wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Mając powyższe na uwadze i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku (pkt I), przy czym na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. wniosek o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego przekazał organowi rentowemu do rozpoznania.

Apelację od tego wyroku złożył wnioskodawca K. D.. Jak wynika z jej treści, skarżący domagając się jego zmiany i przyznania prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem, zakwestionował ustalenia Sądu, który opierając się na opinii biegłych lekarzy: neurologa, ortopedy i neurochirurga uznał, że stwierdzona u niego całkowita niezdolność do pracy, nie pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy. Apelujący zaznaczył, że działał bez adwokata i był przekonany, że po zakwestionowaniu przez niego opinii, biegli zostaną wezwani na rozprawę w celu umożliwienia mu zadania im konkretnych pytań. Odwołujący się wskazał, że stan jego zdrowia ulega systematycznemu pogorszeniu. Wniósł o wezwanie biegłych na rozprawę celem sporządzenia opinii uzupełniającej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

Na wstępie warto przypomnieć, że postępowanie apelacyjne jest merytoryczną kontynuacją postępowania przed sądem pierwszej instancji a orzeczenie sądu odwoławczego wydawane jest na podstawie wyników postępowania dowodowego przeprowadzonego w obu instancjach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2008 r., sygn. akt I PK 313/07, Lex nr 496403). Sąd drugiej instancji może ponownie przeprowadzić dowody przeprowadzone w pierwszej instancji, może również podzielić ustalenia sądu pierwszej instancji i przyjąć je za podstawę własnego orzeczenia. Może także przeprowadzić nowe dowody (art. 382 k.p.c.).

W rozpoznawanej sprawie przedmiotem kontroli Sądu była decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 sierpnia 2013 r., odmawiająca K. D. prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy w dniu 24 sierpnia 1993 r.. Tego dnia ubezpieczony zatrudniony jako mechanik samochodowy na skutek dźwignięcia ciężaru doznał urazu kręgosłupa w postaci zespołu przeciążeniowego okolicy lędźwiowo-krzyżowej i z tego tytułu od 23 maja 1994 r. jest uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, przy czym od dnia 1 czerwca 2005 r. przedmiotowe świadczenie przyznano wnioskodawcy na stałe (decyzja - 94 a.r.).

Spór zaistniały w niniejszej sprawie dotyczył istnienia całkowitej niezdolności wnioskodawcy do pracy w związku z wypadkiem przy pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r., poz. 887). Stosownie do treści wymienionego przepisu, mającego zastosowanie z mocy art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r., poz. 1242) całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Wyjaśniając istotę przedmiotowego unormowania, Sąd Najwyższy stwierdził, że przesłanka niezdolności do jakiejkolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (vide: wyrok z dnia 13 października 2009 r., II UK 106/09, LEX nr 558589 i z dnia 8 grudnia 2000 r., II UKN 134/00, OSNAPiUS 2002, nr 15, poz. 369). Trafnie w tej sytuacji, Sąd pierwszej instancji przyjął, że dokonanie ustaleń w spornym zakresie, wymagało wiadomości specjalnych, a tym samym stosownie do treści art. 278 § 1 k.p.c. koniecznym było odwołanie się do opinii biegłych lekarzy - specjalistów w zakresie rozpoznanych u ubezpieczonego schorzeń. Jest bowiem oczywiste, że w sprawie, której przedmiotem jest prawo do renty z ubezpieczenia społecznego, warunkująca powstanie tego prawa ocena niezdolności do pracy w zakresie wymagającym wiadomości specjalnych musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłych posiadających odpowiednią wiedzę medyczną adekwatną do rodzaju schorzeń ubezpieczonego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2010 roku, I UK 204/09 – LEX nr 577813).

W ocenie Sądu odwoławczego, analiza materiału dowodowego sprawy, po jego uzupełnieniu w postępowaniu apelacyjnym, nie pozwala przyjąć, że stan zdrowia K. D. uzasadnia uznanie go za całkowicie niezdolnego do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Biegli lekarze: neurochirurg T. K. i ortopeda S. M. w opinii uzupełniającej wydanej w postępowaniu apelacyjnym, stwierdzili, że znajdująca się w aktach dokumentacja medyczna, w tym także nowa dokumentacja złożona na rozprawie apelacyjnej nie daje podstaw do zmiany opinii wydanej w postępowaniu pierwszo - instancyjnym. Zdaniem biegłych, brak jest podstaw do orzekania, że istnieje związek przyczynowo - skutkowy między wypadkiem odwołującego się, który miał miejsce 24 sierpnia 1993 r. a obecnie stwierdzoną całkowitą niezdolnością do pracy.

W sposób analogiczny stan zdrowia wnioskodawcy oceniła biegła neurolog J. B.. Rozpoznając u odwołującego się przewlekły zespół bólowy odcinka lędźwiowego kręgosłupa z objawami ubytkowymi, uraz kręgosłupa lędźwiowego w 1993 r. (kręgozmyk L4 L5), stan po usunięciu włókniaka nadtwórkowego na poziomie L3/L4/1993, stan po złamaniu kompresyjnym L3/2011 r.), osteoporozę wskazała, że dolegliwości odczuwane przez wnioskodawcę i stwierdzone ubytki neurologiczne mają związek z przebyłym urazem w 1993 r., złamaniem kompresyjnym trzonu kręgu L3 oraz osteoporozą (stwierdzana już w 1993 r.) i narastającymi z wiekiem zmianami zwyrodnieniowymi. Według biegłej, w związku z wypadkiem przy pracy w dniu 24 sierpnia 1993 r. wnioskodawca pozostaje częściowo niezdolny do pracy od 24 sierpnia 1993 r. Niezdolność ma charakter trwały. Obecne ograniczenie sprawności wnioskodawcy wynika ze skutków wypadku w 1993 r., złamania kręgu L3 w 2011 r., narastających zmian zwyrodnieniowych i osteoporozy co powoduje całkowitą niezdolność do pracy w związku z wypadkiem w 1993 r. Jednocześnie biegła zaznaczyła, że osteoporozę rozpoznano u wnioskodawcy już podczas hospitalizacji w 1993 r. Stwierdzona całkowita niezdolność wnioskodawcy do pracy nie pozostaje w związku z wypadkiem albowiem do schorzeń związanych z doznany w 1993 r. urazem dochodzą skutki osteoporozy, narastające zmiany zwyrodnieniowe i złamanie kręgu L3 w 2011 r. (opinia – k. 165 – 167).

Dokonaną ocenę stanu zdrowia wnioskodawcy biegła neurolog podtrzymała w opinii uzupełniającej, gdzie odpowiadając na konkretne pytania sformułowane w piśmie procesowym pełnomocnika wnioskodawcy stwierdziła, że „zespół cieśni nadgarstka, dolegliwości związane z bólem stawów łokciowych, zespół nerwu łokciowego i dolegliwości stawów kolanowych nie mają żadnego związku przyczynowego z doznany urazem kręgosłupa i jego skutkami.

W ocenie Sądu odwoławczego, opinie biegłych wydane zarówno w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, jak i w postępowaniu apelacyjnym zasługują na całkowitą akceptację. Biegli wydający opinię dysponowali specjalistyczną wiedzą medyczną konieczną dla oceny rozpoznanych u wnioskodawcy schorzeń w aspekcie ich związku z wypadkiem przy pracy w dniu 24 sierpnia 1993 r. i wynikającego z nich stopnia niezdolności do pracy. Wydanie opinii poprzedzone zostało bezpośrednim przebadaniem wnioskodawcy oraz szczegółową analizą dokumentacji medycznej obrazującej stan jego zdrowia. Biegli w sposób jasny, przystępny i przekonujący uzasadnili swoje stanowisko. Warto zauważyć, że dowód z opinii biegłych podlega ocenie przy zastosowaniu kryteriów określonych w art. 233 § 1 k.p.c. Dokonując tej oceny sąd w każdym wypadku powinien kontrolować treść opinii pod kątem ich zgodności z zasadami logiki, poziomu wiedzy biegłych, sposobu motywowania ich stanowiska, podstaw teoretycznych opinii, a także stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98 - OSNC 2001, z. 4, poz. 64 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000 r., IV CKN 1383/00 - LEX nr 52 544).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wywołane w sprawie opinie nie budzą jakichkolwiek zastrzeżeń z punktu widzenia ich zgodności z zasadami logiki i posiadanej przez biegłych wiedzy medycznej.

Zauważyć należy, że biegła neurolog w sposób jednoznaczny wskazała, że stwierdzona u wnioskodawcy całkowita niezdolność do pracy nie pozostaje w związku z wypadkiem, zaznaczając, że na problemy związane z przebyłym urazem kręgosłupa w 1993 r. nakładają się dodatkowe schorzenia, niemające związku przyczynowego z wypadkiem, t.j. zmiany zwyrodnieniowe stawów łokciowych i kolanowych, zespół cieśni nadgarstka, zespół nerwu łokciowego, bóle głowy po wypadku motocyklowym w 1991 r., w którym doznał złamania podstawy czaszki.

W zaistniałej sytuacji, w ocenie Sądu odwoławczego, nie było potrzeby prowadzenia dalszego postępowania dowodowego odnośnie stopnia niezdolności wnioskodawcy do pracy pozostającej w związku z wypadkiem z dnia 24 sierpnia 1993 r.. Zgłoszony w tym zakresie wniosek pełnomocnika K. D. należało uznać za nieuzasadniony. Kwestionując opinię biegłego neurologa po jej uzupełnieniu, wnioskodawca nie zgłosił do niej konkretnych zastrzeżeń, zaś samo subiektywne przekonanie o istnieniu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem, nie jest wystarczające dla dokonania takich ustaleń i nie może być inaczej traktowane aniżeli polemika z wiedzą medyczną biegłej. Domaganie się w tej sytuacji dopuszczenia dowodu z opinii uzupełniającej biegłych lekarzy specjalistów neurochirurga, ortopedy i neurologa (pisma procesowe pełnomocnika wnioskodawcy - k. 141-142 i 182 oraz protokół rozprawy – k. 206) na okoliczność „czy w świetle wiedzy medycznej upośledzenie funkcji ruchu po urazie kręgosłupa wnioskodawcy w wyniku wypadku przy pracy mogło przyczynić się do rozwoju innych schorzeń, w tym przede wszystkim górnych i dolnych kończyn, w postaci między innymi cieśni nadgarstków, problemów ze stawami kolanowymi i łokciowymi, drętwień kończyn, a w efekcie chronicznego bólu, czy jest to wykluczone?” jest bezzasadne albowiem wymienione okoliczności zostały wyjaśnione w wydanej i wyżej omówionej opinii biegłej lekarz neurolog.

Sąd odwoławczy w pełni akceptuje pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 8 listopada 2001 r., II UKN 585/00 (LEX nr 567863), że „laik z dziedziny medycyny, nadto zainteresowany we własnej sprawie o nabycie prawa do renty, nie jest w stanie obiektywnie ocenić swojej zdolności do pracy. Celowi obiektywnej oceny stanu zdrowia osoby wnioskującej o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy służy w postępowaniu rentowym badanie przez lekarza orzecznika ZUS, zaś w postępowaniu sądowym dowód z opinii biegłego”. W postępowaniu o prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy (poprzednio - inwalidztwa) sąd nie ma obowiązku uwzględnienia kolejnych wniosków dowodowych tak długo, aż strona udowodni tezę korzystną dla siebie (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2002 r., II UKN 701/00, LEX nr 559961).

Z tych wszystkich względów i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.